

Verslag verkennende gesprekken Waterschap Rivierenland

OPDRACHT

Op voordracht van Corine Peek, lijsttrekker van de BBB, ben ik op 24 maart aan de slag gegaan als verkenner. De opdracht, die mij is meegegeven, omvatte een aantal vragen:

1. Welke duiding wordt gegeven aan de uitslag van de verkiezingsuitslag?
2. Welke coalitie doet recht aan de verkiezingsuitslag?
3. Welke programmatische overeenkomsten (en sterk uiteenlopende verschillen) worden geconstateerd in de verkiezingsprogramma's. Is het mogelijk om te komen tot een breed gedragen bestuursakkoord?
4. Welke mogelijkheden worden met inbegrip van proces, inhoud en relatie, gezien voor de vorming van een stabiele coalitie en de samenstelling van een nieuw Dagelijks Bestuur.
5. Reflectie van partijen op bestuurlijke vernieuwing en commissiestructuur.

Op 24 en 25 maart heb ik met delegaties van alle 12 partijen gesprekken gevoerd. Bij het voeren van die gesprekken en het opstellen van dit verslag heb ik ondersteuning ontvangen van de bestuursadviseur, Juul Sloot en de strategisch adviseurs, Jan Spieksma en Romy Jansen. Daarnaast heb ik gebruik kunnen maken van het overdrachtsdocument en meerdere beleidsdocumenten.

De dijkgraaf heb ik gedurende deze eerste fase op de hoogte gehouden van de voortgang.

1. DUIDING VAN DE VERKIEZINGSUITSLAG

Alle partijen hebben aangegeven, dat de uitkomst van de verkiezingen laat zien, dat er expliciete keuzes zijn gemaakt. Algehele gevoel is, dat er vooral gestemd is vanuit ontevredenheid over "den Haag" (Er wordt niet geluisterd, de kloof tussen overheid en burger, tussen stad en platteland wordt steeds groter). Men wil duidelijkheid. Ook bij het Waterschap Rivierenland zijn de meeste stemmen (dan ook) gegaan naar 2 partijen. BBB kreeg 6 zetels en WN 5 zetels. De overige 19 zetels zijn verdeeld over 10 partijen. Dat maakt het vormen van een dagelijks bestuur tot een hele puzzel. Vooral ook omdat veelvuldig is betoogd, dat continuïteit en stabiliteit van het dagelijks bestuur zeer wenselijk is. Kortom, geen eenvoudige opgave.

2. THEMA'S

Aan de hand van een aantal vragen, heb ik in de gesprekken gezocht naar de overeenkomsten en verschillen tussen de partijen op een aantal thema's.

- Kerntaken

Alle partijen zijn het erover eens, dat de basis van waaruit een waterschap haar werkzaamheden doet, wordt gevormd door de kerntaken. Kort gezegd, bescherming tegen te veel water, zorgen voor genoeg en voor schoon water. Rolvastheid is voor de meeste partijen daarbij wel een voorwaarde, de verantwoordelijkheden blijven bij de overheden, waar ze al liggen. Daarnaast wordt door een groot aantal partijen ook aangetekend, dat het waterschap bij het invulling geven aan die kerntaken, oog moet hebben voor maatschappelijke ontwikkelingen, die op ons afkomen, zoals de klimaatverandering, innovatie en de energietransitie. Een meer agenderende, proactieve rol. Daarbij varieert het standpunt van aan de ene kant: extra kan wel, tot aan de andere kant: extra moet.

- Waterveiligheid

Iedereen is het erover eens, dat waterschap Rivierenland een dijkenwaterschap is. Waterveiligheid is een van de belangrijkste taken.

- Peil volgt functie of functie volgt peil

Peil volgt functie, is voor 8 partijen (BBB, CDA, SGP, VVD, CU, AWP, JA21, Ongebouwd) het uitgangspunt. Daarbij wordt wel opgemerkt, door meerdere partijen, dat dynamisch peilbeheer, een meer gebied specifieke aanpak, ook een oplossing kan zijn. Voor 2 partijen (PvdD en Natuurterreinbeheerders) is functie volgt peil heel duidelijk de gewenste richting.

- Waterkwaliteit/Waterbeheer/ Financiën

De waterkwaliteit is in de afgelopen jaren al wel verbeterd, maar wij zijn er nog niet. Genoemd wordt de aanpak bij de bron, spreek de vervuiler aan en pro-actief zijn als waterschap, agenderend. Innovatie, het stimuleren van en zelf ook gebruikmaken van nieuwe technieken, zou tot een kostenreductie kunnen leiden (BBB), kansen geven in de energietransitie (VVD, SGP). Het verschil ligt vooral bij de financiële aanpak. Van een degelijk financieel beleid (VVD, CU), goed is goed genoeg (BBB) tot als het nodig is om bv 4^e trap aan te leggen, dan kan dat leiden tot verhoging van de belastingen (Natuurterreinbeheerders)

3. BESTUURSAKKOORD/COALITIEAKKOORD

Alle partijen geven aan goede ervaringen te hebben met een breed gedragen bestuursakkoord. De wens van de meeste partijen is, om ook nu weer tot een breed gedragen bestuursakkoord te komen. Gezien de uitslag van de verkiezingen geven ook een aantal partijen aan, dat een coalitieakkoord een alternatief is. Mocht er gekozen worden voor een coalitieakkoord, dan wordt wel de verwachting uitgesproken, dat de toekomstige coalitiepartijen dan een akkoord sluiten op hoofdlijnen.

4. BESTUURLIJKE VERNIEUWING

Extern. De uitslag van de verkiezingen geeft ook aan, dat er hard gewerkt zal moeten worden om het vertrouwen van de kiezers terug te winnen. De inwoners moeten serieus worden genomen. Communicatie en participatie verdienen alle aandacht.

Intern. Binnen het waterschap vraagt vooral de balans in zwaarte van de diverse portefeuilles en daarmee de belasting van de commissies aandacht.

Alles overwegende, heb ik geconstateerd,

- dat met betrekking tot het invulling geven aan de onder punt 2 genoemde thema's door alle partijen niet wezenlijk anders wordt gedacht over waterveiligheid. Een betrouwbare, veilige dijk staat voorop. Wel wordt er anders gedacht over het beheer, de kwaliteit en het financiële beleid.
- dat, als het gaat om de vraag of de voorkeur uitgaat naar een bestuursakkoord of een coalitieakkoord de voorkeur uitgaat naar een breed gedragen bestuursakkoord, maar dat, gezien de uitslag van de verkiezingen een coalitieakkoord op hoofdlijnen ook kan.
- dat partijen ook uitspreken, dat een betere betrokkenheid van inwoners, via communicatie en participatie wenselijk is en
- dat meer balans nodig is in de verdeling van portefeuilles en daarmee de belasting van heemraden en commissies.
- dat continuïteit in het dagelijks bestuur een brede wens is.

5. Mogelijke samenstelling nieuw dagelijks bestuur

- De wens van alle partijen is om tot een stabiele coalitie te komen. De wens is ook om een stabiel dagelijks bestuur te vormen. Er worden geen partijen uitgesloten. De verkiezingsuitslag is duidelijk. BBB is de grootste partij met 6 zetels en Water Natuurlijk volgt met 5 zetels. Hoewel de inzichten van deze twee partijen uiteen liggen, vertegenwoordigen zij wel een derde van het aantal uitgebrachte stemmen. Het ligt daarom in de rede, dat BBB en Water Natuurlijk nader exploreren of samenwerking een optie is.
- Als dit niet mogelijk blijkt, dan constateer ik, dat op basis van de inhoudelijke standpunten en om recht te doen aan de gewenste balans en op basis van de door de partijen in de gesprekken genoemde voorkeur van samenwerking, naar een samenwerking gekeken kan worden met SGP(/CU), VVD, PvdA, AWP en Ongebouwd. Dan adviseer ik BBB om deze partijen uit te nodigen voor een verkennend gesprek.
- Daarbij dient dan nog te worden opgemerkt, dat door partijen is aangegeven, dat als het gaat om de heemraden, kwaliteit en continuïteit gewenst is, alsmede een evenwichtige verdeling van de portefeuilles. Daarnaast is het nog niet definitief of er gerekend kan worden met 3 of 4 fte. Dit alles heeft mede invloed op het aantal heemraden. De meningen daarover lopen op dit moment daarover nog uiteen.

Zeist, 30 maart 2023

Marianne Kallen-Morren

